

РЕШЕНИЕ

№ 1188

гр. В., 10.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Невин Р. Шакирова

Членове: Красимир Т. Василев
мл.с. Александър В. Цветков

при участието на секретаря Галина Г. Славова
като разгледа докладваното от Невин Р. Шакирова Въззивно гражданско дело № 20223100501272 по описа за 2022 година

Производството се развива по реда на чл. 294 от ГПК.

С Решение № 61 от 02.06.2022г. по гр.д. № 1898/2021г. на ВКС, III ГО е отменено Решение № 316 от 16.02.2021г. по в.гр.д. № 3381 по описа за 2020г. на ВОС, като делото е върнато за ново разглеждане от друг състав със задължителни указания по прилагането и тълкуването на закона, както и необходимостта от извършване на нови съдопроизводствени действия.

Въззивното производство е образувано по повод въззивна жалба на „Електроразпределение Север“ АД срещу Решение № 260389 от 25.09.2020г. по гр.д. № 833/2020г. по описа на ВРС, XXXI-ви състав, с което **на основание чл. 124, ал. 1 от ГПК** е прието за установено в отношенията между страните, че Й. С. С. с ЕГН ***** **не дължи** на „Електроразпределение Север“ АД, ЕИК **** сумата от **6638.23 лева**, начислена в резултат на преизчисляване на количествата електрическа енергия за обект на потребление, находящ се в ***** за периода от 07.01.2018г. до 20.12.2019г., за която сума е издадена фактура № *** от 16.01.2020г.

Жалбата е основана на оплаквания за неправилност, незаконосъобразност и необоснованост на решението, като постановено в разрез с доказателствата по делото. Съдържа доводи, че е налице правно основание за възникване на вземането на дружеството, а именно – цена на реално потребено в обекта количество ел. енергия, дължима на основание чл. 55 от ПИКЕЕ вр. чл. 200, ал. 1 от ЗЗД. Безспорно страните са били обвързани

по силата на договор за достъп и пренос на ел. енергия, а обекта присъединен към електроразпределителната мрежа; дружеството е било изправно по задължението си да доставя ел. енергия в обекта на клиента; електромерът е демонтиран, подменен с нов и предоставен за метрологична експертиза в БИМ; от заключението на метрологичната експертиза е установено, че при софтуерно четене е установена намеса в тарифната схема на електромера – наличие на преминала енергия по тарифа 3, която не е визуализирана на дисплея. При наличие на всички предпоставки и законосъобразно извършено преизчисление на количеството ел. енергия, потребителят е длъжен да заплаща стойността на използваната ел. енергия в обекта, поради което предявеният иск за недължимост е неоснователен и следва да се отхвърли. Моли в тази връзка да се ревизира обжалваното решение.

В отговор Й. С. С. оспорва доводите в жалбата. Поддържа липса на основание за начисляване на исковата сума – извършената корекция е лишена от законово основание, нито е доказано реално доставяне на количествата ел. енергия в обекта на потребление, периода на доставката, поради което не се дължи и заплащане на цената на същите. Наред с това по делото не е установено какви са били показанията в регистър 1.8.3 към момента на монтиране на СТИ в обекта на потребление, за да се приеме, че процесното количество е реално доставено след монтажа на СТИ в обекта на потребителя. Отправя в тази връзка искане обжалваното решение да се потвърди като правилно и законосъобразно.

В хода на проведените по делото съдебни заседания, страните поддържат изразената позиция по спора, като всяка претендира присъждане на разноски.

При проверка валидността и допустимостта на обжалваното решение, съобразно нормата на чл. 269, пр. I от ГПК, съдът не открива пороци, водещи до неговата нищожност или недопустимост. По останалите възприси, съдът съобрази следното:

Производството пред ВРС е образувано по повод предявен от Й. С. С. срещу „Електроразпределение Север“ АД отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК за приемане за установено в отношенията между страните, че ищцата не дължи на дружеството ответник сумата от 6638.23 лева, начислена като дължима за собствения ѝ обект в резултат на извършена корекция на сметка за ел. енергия в обект на потребление в гр. В..

Фактическите твърдения, на които е основана исковата молба са в следния смисъл: страните са обвързани от договор за достъп и пренос на ел. енергия през ЕРМ на ответника по отношение на собствения на ищцата обект, находящ се в гр. В., *****. На това основание ищцата е клиент на „Електроразпределение Север“ АД, което пренася и снабдява с ел. енергия съсобствения ѝ обект на потребление. Узнала за извършено преизчисление на количеството потребена ел. енергия и корекция на сметката за обекта на потребление, като на това основание дружеството ответник претендира исковата сума. Оспорва дължимостта на сумата, с аргумент за липса на правно основание, което да обоснове вземане на дружеството в исковия размер; липса на реална доставка на количествата предмет на корекцията, както и с довод, че периодът на корекцията значително надвишава този по чл. 50, ал. 1 от ПИКЕЕ. Отправила в тази връзка искане за постановяване на положително

решение по спора.

В отговор на исковата молба, депозиран в срока и по реда на чл. 131 от ГПК, ответникът оспорил иска по основание. Навел твърдения, че исковата сума е цена на реално доставено и потребено количество ел. енергия, дължима на основание сключен между ответника и титуляра на партидата договор за доставка на ел. енергия при общи условия, по който ищцата е потребител, а дружеството – доставчик. Извършено е начисление на измерено след монтажа на СТИ количество ел. енергия в невизуализиран регистър по смисъла на ПИКЕЕ/2019г. При техническа проверка изправността на СТИ, обективизирана в съставен констативен протокол са констатирани показания в невизуализиран регистър 1.8.3. Електромерът е демонтиран със съмнение за софтуерна манипулация, поставен в индивидуална опаковка и изпратен за експертиза в БИМ. От заключението на метрологичната експертиза е установено, че при софтуерно четене е установена външна намеса в тарифната схема на електромера. Констатирано е наличие на преминала енергия в регистър 1.8.3, който не е визуализиран на дисплея. Т.е. действително доставената ел. енергия е погрешно отчетена и заплатена в по-малък размер. Ето защо е преизчислена сметката за потребена ел. енергия за минал период и издадена фактура за исковата сума. Касае се за установено точно количество реално потребена енергия, чието заплащане се дължи от абоната по силата на договора за покупко продажба на ел. енергия. Отправил искане поради това за постановяване на решение, с което искът бъде отхвърлен.

СЪДЪТ, след преценка на становищата на страните, събраните по делото доказателства, по вътрешно убеждение и въз основа на приложимия закон, приема за установено следното от фактическа страна:

На 06.01.2018г. в обекта с кл. № **** и аб. № **** е монтиран електромер № *** с показания **** по нощна и *** по дневна тарифи, видно от КП № 2130423 /л. 32 от делото на ВРС/.

С Протокол от 29.11.2017г. от последваща периодична проверка на СИ издаден от „Еллаб България“ ООД по заявка № 253/13.11.2017г. на „Енерго-Про Продажби“ АД, е установено, че при извършена проверка на показващото устройство на електромера, констатираните показания за активна енергия в тарифи 1 и 2 са идентични с описаните в протокола за монтаж на средството в обекта на потребление.

На 20.12.2019г. служители на „ЕРП Север“ АД извършили проверка на измервателните системи и свързващите ги инсталации на клиента Й. С., в присъствие на свидетел, при която установили показания в тарифа 1.8.3. Електромерът е демонтиран и на негово място е монтиран нов. Издетият електромер е поставен в индивидуална опаковка, запечатана с пломба № 560742. Протоколът е подписан от двама представители на „ЕРП Север“ АД и от свидетел.

Демонтираният електромер е предаден за експертиза в БИМ. Съставен е констативен протокол от метрологична експертиза на средство за измерване № 10/02.01.2020г., от заключението на която се установява, че при софтуерно четене е установена намеса в тарифната схема на електромера. Действително потребената енергия се разпределя и върху

невизуализирана тарифа Т3 – 033989.5 kWh. Не е осъществен достъп до вътрешността на електромера. Електромерът съответства на метрологичните характеристики и отговаря на изискванията за точност при измерване на електроенергия.

Въз основа на последния е съставено Становище за начисление на електрическа енергия от 14.01.2020г. в размер на 33989 kWh за периода 07.01.2018г. – 20.12.2019г. на основание софтуерен прочит на паметта на СТИ, при което е установено точното количество неотчетена ел. енергия, за цената на което е издадена и фактура в размер на исковата сума.

Пред ВРС е проведена СТЕ, от заключението на която и обясненията на експерта, се установява, че процесният електромер е бил метрологично годен към момента на демонтирането му и е захранвал ел. инсталация на обекта и цялата потребена от инсталацията на обекта електроенергия е преминавала през него. Преминалата електроенергия се е натрупвала в прочетените и описани в протокола на БИМ регистри – 3 на брой. Тази електроенергия е отчетена от електромера и е натрупана в описаните 3 броя регистри, като процесното количество е доставено, преминало през СТИ и регистрирано в тарифа 3, която не се визуализира на дисплея. Установената намеса е софтуерна и представлява процес, при който се въвежда още една тарифа към заводските – Т1 и Т2 – Т3, в която се отчита част от потребената електроенергия.

За установяване на периода на неотчитане /началната дата на неправомерно вмешателство/, както и на количеството на доставена, но неотчетена ел. енергия в изпълнение на указания на ВКС при настоящото разглеждане на делото пред ВОС е прието заключение на комплексна СТСЕ, от което се установява, че въз основа на направени изчисления, изведени точни отчети, справки и проучвания, може да се заключи, че последната параметризация на електромера, с която е активирана тарифа Т3 е направена на дата, много скоро след тази на монтажа на СТИ в обекта на потребление. Установеното в случая с КП вмешателство е неправомерно софтуерно въздействие върху паметта на електромера, насочено към разпределение на действително потребената енергия и в невизуализирана тарифа 1.8.3. Електроенергията отчетена в скрития регистър на СТИ е преминала реално през СТИ, но не може да се конкретизира периода от време, за което това се е случило. Показанията в скрития регистър на процесния електромер са били нулеви при монтирането му в имота на ищеца. Преминалото и отчетено количество ел. енергия в скрития регистър е възможно да премине през СТИ за процесния едногодишен период дори и прибавяйки към него на отчетената консумация в регистри 1.8.1 и 1.8.2.

СЪДЪТ, въз основа на така установеното от фактическа страна, прави следните **правни изводи**:

В тежест на ответника по отрицателния установителен иск е да въведе в процеса и да изчерпи всички основания, на които твърди, че вземането му е породено и съществува в отричания от ищеца размер.

Главното твърдяно правопораждащо вземането основание в случая е извършена

корекция на сметката на абоната на основание чл. 55 от ПИКЕЕ /2019г.

Съгласно чл. 55 ПИКЕЕ/2019г. при установяване на измерено количество електрическа енергия в невизуализиран регистър на СТИ, операторът на съответната мрежа начислява измереното след монтажа на СТИ количество енергия в този регистър, като преизчисляването се извършва въз основа на метрологична проверка и констативен протокол, съставен по реда на чл. 49. Според последния, констативният протокол се подписва от представител на електроразпределителното дружество и от потребителя или негов представител, а ако потребителят или негов представител отсъства – протоколът се подписва от свидетел, който не е служител на оператора на мрежата. Процесният констативен протокол е съставен съобразно чл. 49 ПИКЕЕ/2019г., като е подписан от свидетел, като в него е отбелязано демонтирането на СТИ поради софтуерното прочитане на преминала в скрития регистър неотчетена енергия и изпращането му за метрологична проверка на БИМ – гр. Русе. Т.е. спазен е уреденият специален ред и начин за преизчисляване /чл. 1, т. 7 от ПИКЕЕ/2019г./, в действащи към момента на съставяне на КП ПИКЕЕ/2019г. приети от КЕВР въз основа на законова делегация, след изменението на чл. 83, ал. 1, т. 6 от ЗЕ, в сила от 17.7.2012г. /ДВ бр.54/2012г./. Материализираната уредба в чл. 55 от ПИКЕЕ е в рамките на законовата делегация и не противоречи на нормативен акт от по-висока степен, включително не противоречи на общото правило, че за доставена на потребителя електроенергия се заплаща цена /чл. 183, чл. 200 от ЗЗД/, която цена съгласно действащия ЗЕ е регулирана от държавен орган. Регулация в съответната насока съдържа и чл. 56, ал. 3 от ПИКЕЕ по отношение преизчисленията, които ответникът по настоящия иск извършва като оператор на съответната мрежа, както и прякото им заплащане от ползвателя /чл. 56, ал. 2 от ПИКЕЕ/. Самото подзаконово възлагане на вземането, легитимиращо оператора на мрежата вместо доставчика, също не противоречи на нормативен акт от по-висока степен /в този смисъл Решение по гр.д. № 1844/2021г. на ВКС, IV ГО; Решение по гр.д. №1855/2021г. на ВКС, III ГО/.

Следователно исковата сума се дължи от въззиваемата на основание правомерно извършена процедура по преизчисление на сметка на ползвател в хипотеза на чл. 55 от ПИКЕЕ.

Следва да се посочи, че при отсъствие на специална нормативна уредба за преизчисляване на сметки за електрическа енергия за минал период, поради неотчитане и незаплащане на част от действително потребената електрическа енергия, измерена в невизуализиран регистър на СТИ, в резултат на установено софтуерно въздействие върху СТИ за облагодетелстване на крайния битов потребител, приложима е нормата на чл. 183 от ЗЗД. Това разрешение произтича от договорния характер на правоотношенията между електроразпределителните дружества и крайните потребители на електрическа енергия, възникващи по силата на договори за продажба на електрическа енергия при публично известни общи условия, имащи своята специална регламентация в ЗЕ. Тази специална регламентация обаче не изключва за неуредените случаи приложението на общите норми на ЗЗД досежно задължението на купувача да плати цената на продадената и реално потребена

от него енергия. В този смисъл е и евентуално поддържаното от въззивника правопораждащо основание на вземането – обвързващото страните облигационно правоотношение по договор за достъп и за пренос през ЕРМ на ответника по отношение на обекта на потребление на ищцата в гр. В.. Правно основание за доставчика да претендира заплащане на цена за количество достъпена, пренесена и потребена електрическа енергия, записано като показания на невизуализиран на дисплея регистър, е разпоредбата на чл. 183, ал. 1 от ЗЗД при доказан факт на реалното потребление за определен период от време.

В тази връзка, прието в съдебната практика на ВКС е, че правоотношенията между енергоснабдителното предприятие и крайния потребител за доставена електроенергия, са договорни, за доставка /продажба/. Договорът има специфичен предмет, но за неуредени в ЗЕ случаи, следва да се прилагат общите правила за продажба – чл. 183 и сл. от ЗЗД, съответно гл. XXII от ТЗ, когато сделката е търговска. Тъй като източникът на задължението за крайния потребител за плащане на цената на доставената електрическа енергия е договор, а разпоредбите на ЗЕ не изключват приложение на общия граждански закон /ЗЗД/ във връзка със задължението на купувача да плати цената на доставената стока, то от правилото на чл. 183 от ЗЗД следва, че когато е било доставено определено количество енергия, но поради допуснатата грешка е отчетена доставка в по - малък размер и съответно е заплатена по - малка цена от реално дължимата, купувачът следва да доплати разликата в дължимата сума. Така, купувачът дължи заплащане на действително доставената и потребена от него електроенергия, на основание чл. 200 от ЗЗД /в този см. Решение № 107/26.11.2020г. по гр.д. № 1096/2020г. на ВКС, III ГО и др./. Без значение е дали има виновно поведение у потребителя за неточното отчитане на действително доставената електрическа енергия. Релевантно е какво количество действително потребителят е потребил, като дължи цена за цялото. При установено софтуерно въздействие върху СТИ, в резултат на което дължимите от потребителя суми са начислени не според реално доставената в обекта електроенергия, за доставчика възниква вземане поради разликата между измереното и реално доставеното количество електроенергия.

С оглед тези разрешения, правилно ВРС в конкретния случай е приел, че между страните е налице валиден договор за достъп и пренос на ел. енергия през ЕРМ на „Електроразпределение Север“ АД. Ответникът е лицензиран оператор на мрежата, а ищцата – потребител на ел. енергия за битови нужди, присъединен към електропреносната мрежа, оперирана от ответника. Ищцата е битов клиент по смисъла на § 1, т. 2а от ДР на ЗЕ и дължи да заплаща на ответника само цената на електроенергията, която реално е достъпена, пренесена и доставена в обекта.

Спорен между страните е въпроса доколко по силата на договорното правоотношение за ищцата е възникнало задължението за плащане на сумата 6638.23 лева – разлика между доставеното и отчетено количество електроенергия за периода 07.01.2018г. – 20.12.2019г. В тежест на ответника при това е да докаже тази количествена разлика, респ. възникналото вземане от разликата в стойността на доставеното и начисленото количество в задължение на ищеца-битов потребител.

От съвкупността на събраните по делото доказателства /писмени и експертни/ се установява по делото, че при извършена на 20.12.2019г. техническа проверка на СТИ, монтирано в обекта, служители на въззивника са констатирали показания не само в явните регистри, но и в скрит регистър; че при извършена експертиза в БИМ е установено, че електромерът съответства на метрологичните характеристики и отговаря на изискванията за точност при измерване на ел. енергия; че при софтуерно „прочитане“ на паметта му е установена осъществена външна намеса в тарифната му схема – наличие на преминала електрическа енергия в невизуализиран на дисплея регистър 1.8.3 - 033989.5 kWh. Според приетите по делото СТЕ на вещите лица С. Д. и К. М. е констатирано неправомерно вмешателство в работата на измервателното устройство – налице е външна /софтуерна/ намеса в програмата за параметризация на електромера, тъй като са налични данни, записани в трети, невизуализиран на дисплея на измервателния уред регистър. Дадено е заключение, че отчетените в този регистър количества ел. енергия са реално доставени, преминали през СТИ и потребени в обекта, но не са инкасирани и заплатени, поради отчитането им в невизуализиран на дисплея регистър. Според вещите лица въз основа на направени изчисления, изведени точни отчети, справки и проучвания, може да се заключи, че последната параметризация на електромера, с която е активирана тарифа Т3 е направена на дата, много скоро след тази на монтажа на СТИ в обекта на потребление – 06.01.2018г. От обясненията на експертите следва, че в случая, към момента на монтажа на СТИ в обекта на ищцата, тарифа 3 на електромера е била с нулеви показания, което се установява от протокола на лицензираната лаборатория „Еллаб България“ ООД, както и от факта, че ако в Т3 имаше констатирани количества към този момент, то същите биха били калкулирани в сумарния регистър, каквато калкулация не е налице. Количеството ел. енергия, натрупано в невизуализиран регистър 1.8.3 е преминало реално през СТИ и е доставимо и потребимо в рамките на исковия период. Натрупването е започнало от датата на извършената софтуерна намеса в тарифната схема на СТИ, която следхожда монтажа на електромера в обекта, при която е включен тарифен регистър 1.8.3. Общо начисленото количество ел. енергия за периода е доставимо в рамките на този период с оглед техническите параметри на монтираното в обекта СТИ. Оспорването на заключението в тези части не е подкрепено с доказателства, установяващи и обуславящи обратни правни изводи.

Ето защо, съдът приема, че количеството ел. енергия, представляващо разлика между доставеното и отчетено количество електроенергия за периода 07.01.2018г. – 20.12.2019г. определена за доплащане е в рамките на допустимото количество, т.е. може да се достави, съответно потреби в този период с оглед техническите параметри на присъединителните съоръжения и техния допустим продължителен ток на захранващите проводници съгласно експертното заключение, прието и неоспорено по делото. А количеството ел. енергия, натрупано в невизуализиран регистър 1.8.3 е реално преминало през измервателната система на СТИ, същото количество е доставено до обекта и съответно действително потребено от потребителя.

Следователно, при валидно обвързващо страните договорно правоотношение, по

силата на което операторът на мрежата е пренесъл реално количества ел. енергия, натрупани в невидим за редовен отчет регистър на СТИ, които количества доставими и потребими в сочения период са и реално доставени и потребени от потребителя, то за оператора е възникнало вземане и под формата на цена на разликата между редовно отчетеното количество ел. енергия и реално преминалите и използвани от ищеца количества ел. енергия за същия период.

Преминалите и реално потребени количества ел. енергия в невидим регистър са установени от заключението на метрологичната експертиза, а стойността им е оценена по приравнени цени, определени за технологични разходи, изчислени математически точно. Ето защо е ирелевантно каква част от тези количества следва да се причислят към дневно, съответно каква – към нощно или върхово потребление.

По изложените съображения съдебният състав приема, че претендираната от ответника цена за потребена в обекта на ищеца ел. енергия под формата на преизчисление на количество ел. енергия за минал период, респ. като разлика между отчетено количество и такова, което не е отчетено при редовен отчет, но е реално потребено от потребителя в исковия период е дължима на основание договорното правоотношение между страните, а предявеният отрицателен установителен иск е неоснователен и следва да се отхвърли. Решението на ВРС, с което искът е уважен следва да се отмени.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК въззивникът има право на поискани разноски. Доказаният размер на действително реализираните от страната разноски под формата на платено възнаграждение на адвокат възлиза на сумата от 1584 лв. с ДДС за всяка инстанция. Действителната правна и фактическа сложност на делото, определена като типична с оглед предмета на делото и релевираното от другата страна възражение за прекомерност на заплатеното възнаграждение, мотивират извод за присъждане на адвокатско възнаграждение около регламентирания минимален размер, който съобразно интереса и рамката на чл. 7, ал. 2, т. 3 от Наредба № 1/2004г. възлиза на 795 лв. с ДДС за всяка инстанция. Наред с тези разноски, на правоимащата страна следва да се присъдят и разноски под формата на платена държавна такса и депозит за вещо лице за всяка инстанция. В тези размери разноските следва да се възложат в тежест на въззиваемата.

Мотивиран от така изложените съображения и на основание чл. 271, ал. 1 от ГПК, Варненски окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260389 от 25.09.2020г. по гр.д. № 833/2020г. по описа на ВРС, XXXI-ви състав, с което на основание чл. 124, ал. 1 от ГПК е прието за установено в отношенията между страните, че Й. С. С. с ЕГН ***** не дължи на „Електроразпределение Север” АД, ЕИК **** сумата от **6638.23 лева**, начислена в резултат на преизчисляване на количествата електрическа енергия за обект на потребление, находящ

се в ***** за периода от 07.01.2018г. до 20.12.2019г., за която сума е издадена фактура № *** от 16.01.2020г. **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВИ:**

ОТХВЪРЛЯ на основание чл. 124, ал. 1 от ГПК предявеният от Й. С. С. с ЕГН ***** срещу „Електроразпределение Север” АД, ЕИК **** иск за приемане за установено в отношенията между страните, че ищецът не дължи на ответника сумата от **6638.23 лева**, начислена в резултат на преизчисляване на количествата електрическа енергия за обект на потребление, находящ се в ***** за периода от 07.01.2018г. до 20.12.2019г., за която сума е издадена фактура № *** от 16.01.2020г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК Й. С. С. с ЕГН ***** **ДА ЗАПЛАТИ** на „Електроразпределение Север” АД, ЕИК **** сумата от **935 лева**, представляваща съдебни разноси пред първа инстанция; сумата от **927.76 лева** – съдебни разноси по в.гр.д. № 3381/2020г. на ВОС; сумата от **795 лева** – съдебни разноси по к.д. № 1898/2021г. на ВКС и сумата от **1195 лева** – съдебни разноси по настоящото дело.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок, който за страните започва да тече от получаване на съобщението за постановяване му, на основание чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

На основание чл. 7, ал. 2 от ГПК преписи от решението да се връчат на страните по делото.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____